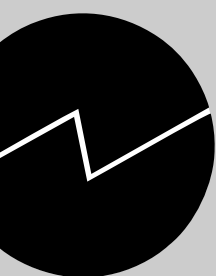

27. august 1999

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

Aktuell utdanningsstatistikk

Grunnskolen i Norge

Nøkkeltall 1999

5 / 1999

Publisert i samarbeid med
Kirke-, utdannings- og
forskningsdepartementet.

Aktuell utdanningsstatistikk

I *Aktuell utdanningsstatistikk* publiseres statistikk på ulike emneområder innenfor utdanningsstatistikken.

Husk å oppgi kilde: Statistisk sentralbyrå ber om å bli oppgitt som kilde når statistikk eller andre opplysninger fra dette heftet blir gjengitt.

Ansvarlig seksjon: Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Redaktør: Elisabetta Vassenden.

Redaksjonsmedarbeidere: Terje Risberg, tlf. 62 88 52 68, e-post: terje.risberg@ssb.no, Tor Jørgensen, tlf. 62 88 52 69, e-post: tor.jorgensen@ssb.no, Elin Såheim Bjørkli, tlf. 62 88 51 06, e-post: elin.saheim.bjorkli@ssb.no, faks 62 88 52 89.

Redigering: Randi Hansen Øiseth.

Priser: Pr. år kr 420,00 inkl. mva. Enkelt-nummer kr 55,00 inkl. mva.

Forespørsel om salg og abonnement

rettes til: Statistisk sentralbyrå, Salg- og abonnementservice, 2225 Kongsvinger, tlf. 62 88 55 00, faks 62 88 55 95, e-post: salg-abonnement@ssb.no.

ISSN 1500-4295
F-4076/99

Elektronisk formidling

Foruten papirutgaven finnes publikasjonen tilgjengelig i elektronisk versjon under SSBs webtjeneste på Internett. Adressen er <http://www.ssb.no>. Tabellene kan lastes ned i Excel.

Andre tabeller

Spesialtabeller kan bestilles fra Statistisk sentralbyrå.

Standardtegn

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	l
Rettet siden forrige utgave	r

Innhold

1. Innledning	3
2. Elever i grunnskolen	5
3. Klasser i grunnskolen	8
4. Skoler	9
5. Ressursinnsatsen i grunnskolen	11

Innledning

Gjennom *Aktuell utdanningsstatistikk* ønsker Statistisk sentralbyrå å øke tilgjengeligheten til og aktualiteten på statistikk om utdanningsaktiviteter i Norge. Statistisk sentralbyrå ønsker også gjennom denne publikasjonsserien å presentere et bredere spekter av statistikk om elever og studenter i Norge. Serien forsøker å dekke interessenters behov for nøkkeltall for utdanningssektoren.

Aktuell utdanningsstatistikk er finansiert i fellesskap av Statistisk sentralbyrå og Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Både Statistisk sentralbyrå og Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet bidrar med materiale til publikasjonsserien. Statistisk sentralbyrå har det redaksjonelle ansvaret for publikasjonene og står ansvarlig for den faglige kvaliteten.

Aktuell utdanningsstatistikk vil bli utgitt ca. 10 ganger per år, og vil i tillegg til denne nøkkeltallspublikasjonen for grunnskolesektoren i Norge inneholde egne publikasjoner for de andre sektorene av utdanningssystemet; Videregående skoler, Universiteter og høyskoler, Voksenopplæring samt en fellespublikasjon for alle sektorer. De andre publikasjonene tar for seg aktuelle temaer i utdanningsstatistikken.

Denne nøkkeltallspublikasjonen inneholder bl.a. elevstatistikk, språklige minoriteter, statistikk over skoler, klasser, lærere og over den offentlige ressursbruken i grunnskolesektoren. I framstillingen er det lagt vekt på å gi et bilde av utviklingen de siste årene.

1. Innledning

Kommunene har ansvaret for at alle barn og unge får grunnskoleopplæring i samsvar med gjeldende lover og forskrifter. Fra skoleåret 1997/98 består den obligatoriske grunnskolen av 1.-10. trinn. Barna starter vanligvis i grunnskolen det året de fyller seks og slutter det året de fyller 16 år.

Grunnskolen er inndelt i 3 hovedtrinn;

- småskoletrinnet med 1.-4. klasse
- mellomtrinnet med 5.-7. klasse
- ungdomstrinnet med 8.-10. klasse

Samlet minstetimetall per år for 1. - 10. trinn er 9 538 timer, fordelt med 760 timer per klasse på småskoletrinnet, 1 026 timer per klasse på mellomtrinnet og 1 140 timer per klasse på ungdomstrinnet.

Skoleåret 1998/99 var det 569 000 elever i grunnskolen, om lag 11 000 flere enn i 1997/98. Elevtallet, inklusive om lag 60 000 seksåringer, var skoleåret 1998/99 på nivå med elevtallet i 1983/84, men fremdeles i underkant av 4 prosent lavere enn i skoleåret 1980/81. Prognosene viser at det i skoleåret 2005/06 vil være 615 000 elever i grunnskolen, det høyeste elevtallet i perioden frem til 2008/09. Dette tilsvarer 4 prosent flere elever enn i skoleåret 1980/81.

Grunnskolestrukturen i Norge er desentralisert, og elevene går på skoler av svært ulik størrelse. Skoleåret

1998/99 gikk i overkant av 10 prosent av elevene i skoler med færre enn 100 elever, 71 prosent i skoler med mellom 100 og 400 elever, og 19 prosent gikk i skoler med mer enn 400 elever.

Siden skoleåret 1980/81 har endringer i skolestrukturen ført til at det er blitt færre små skoler i Norge, mens antallet mellomstore skoler har økt. Andelen skoler med under 50 elever er redusert fra 30 til 22 prosent av det totale antall skoler, mens andelen skoler med mellom 50 og 300 elever har økt fra 50 til i underkant av 60 prosent av alle skoler. Antall skoler med mer enn 400 elever er redusert fra 10 prosent av skolenes i 1980/81 til i underkant av 7 prosent i 1998/99, jf. vedleggstabell 12.

Fra 1994 til 1997 har ressurs situasjonen i grunnskolen per elev og per klasse vært forholdsvis stabil på henholdsvis 43 000 kr og 860 000 kr målt i 1997-kroner¹.

Kommunene inndelt i grupper etter elevtall viser at det var stor variasjon mellom kommunegruppene i nivået på driftsutgifter per elev. De minste kommunene med under 300 elever, og med gjennomsnittlig små klasser, hadde nær 50 prosent høyere driftsutgifter per elev enn kommunene med mellom 2 400 og 9 999 elever og med gjennomsnittlig store klasser.

Om statistikken

Nøkkeltall for grunnskolen viser kvantitative størrelser for grunnskolen. Utviklingstrekk for blant annet elevgrunnlag, skolestruktur og timefordeling er framstilt i figurer, tabeller og tekst. Tidsserietabeller følger som vedlegg.

Data i kapitlet er hentet fra Statistisk sentralbyrås (SSB) utdanningsstatistikk for skoleårene 1980/81-1992/93, og fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI) for 1993/94-1998/99. GSI ble utviklet og drevet av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) frem til og med skoleåret 1997/98. Fra og med skoleåret 1998/99 er driftsansvaret av databasen overført til SSB. Dataene i databasen er på skolenivå og omfatter elev- og klassetall, minstetimetallet – grunnressursen som er nødvendig for å ha en pedagog per klasse per år i alle skoler, andre årstimer (lærertimer), årsverk, antall elever fra språklige minoriteter, og antall elever som får spesialundervisning etter enkeltvedtak ved vanlige kommunale, interkommunale, fylkeskommunale, statlige og private grunnskoler. Statistikken innhentes fra kommunene via statens utdanningskontorer til SSB med årlig registreringstidspunkt 1. september.

Data for skolefritidsordningen (SFO) er hentet fra KUFs SFO-base.

Data for pedagoger er hentet fra Sentralt tjenestemannsregister for skoleverket (STS).

¹ Driftsutgiftene er hentet fra kommuneregnskapet kap 1.210 og 1.260, postene 01-12 og 15-29. Elev- og klassetall er hentet fra vanlige kommunale og interkommunale grunnskoler.

Utviklingen i elevtallet fra 1992/93 til 1998/99 varierte også mye mellom kommunegruppene. Elevtallet økte mye i de store kommunene, mens de små kommunene hadde en negativ eller lav vekst i elevtallet.

1.1. Sentrale utviklingstrekk 1980/81 til 1998/99

Skoleåret 1998/99 var det totalt 569 000 elever i grunnskolen i Norge. Dette er en økning på 10 800 elever i forhold til skoleåret 1997/98. Denne økningen, som skyldes at kullet som begynte i skolen var mye større enn avgangskullet, vil fortsette frem til skoleåret 2005/06. Samlet økning i elevtallet i grunnskolen vil bli på om lag 43 000 fra 1998/99 til 2005/06.

I perioden 1980/81 til 1992/93 gikk elevtallet i grunnskolen ned med 22 prosent. Fra skoleåret 1992/93 til 1996/97 økte elevtallet med 5 prosent. Fra 1996/97 til 1997/98 økte det med om lag 15 prosent, inklusive seksåringer, og 2 prosent når seksåringene er holdt utenfor. Økningen fra 1997/98 til 1998/99 var også 2 prosent.

Antall klasser ble redusert med 4 700 eller ca. 17 prosent i perioden 1980/81 til 1992/93. Klassetallet holdt seg forholdsvis stabilt mellom 1992/93 og 1996/97, men økte med 15 prosent fra 1996/97 til 1997/98, blant annet som følge av skolestart for seksåringene. Fra 1997/98 til 1998/99 var økningen på i overkant av 1 prosent.

Antall elever per klasse var i 1980/81 20,7. Frem til 1990/91 gikk dette ned til 19,1 mens det siden har vært en jevn økning i antall elever per klasse når alle klasser er tatt med. Siden 1992/93 har det vært en økning i klassetallet i grunnskolen. Den prosentvise økningen i klassetallet har imidlertid vært noe lavere enn økningen i elevtallet i samme periode. Utviklingen tyder på at det har vært ledig kapasitet i klassene i forhold til gjeldende klassesdelingsregler, der tillatt elevtall per klasse er 28 på 1.-7. trinn og 30 på 8.-10. trinn når det er et årskull i klassen. I 1998/99 var gjennomsnittlig klassestørrelse 19,9, noe som er høyere enn i 1990/91, men lavere enn i 1980/81.

Tabell 1.1. Grunnskolen. Elever, klasser og skoler. Absolutte tall og indeks med basisår 1980. 1980/81-1998/99

Skoleår	Absolutte tall			Indeks (1980/81=100)			Gjennomsnittlig antall elever per klasse
	Elever	Klasser	Skoler	Elever	Klasser	Skoler	
1980/81	591 323	28 574	3 518	100,0	100,0	100,0	20,7
1982/83	576 910	28 135	3 539	97,6	98,5	100,6	20,5
1984/85	550 136	27 288	3 539	93,0	95,5	100,6	20,2
1986/87	519 867	26 318	3 509	87,9	92,1	99,7	19,8
1988/89	492 769	25 591	3 475	83,3	89,6	98,8	19,3
1990/91	471 779	24 692	3 406	79,8	86,4	96,8	19,1
1992/93	463 309	23 852	3 352	78,4	83,5	95,3	19,4
1993/94	468 247	24 062	3 330	79,2	84,2	94,7	19,5
1994/95	471 871	24 045	3 313	79,8	84,1	94,2	19,6
1995/96	478 605	24 288	3 290	80,9	85,0	93,5	19,7
1996/97	486 739	24 529	3 287	82,3	85,8	93,4	19,8
1997/98	558 247	28 228	3 273	94,4	98,8	93,0	19,8
1998/99	569 044	28 645	3 277	96,2	100,2	93,1	19,9

Kilder: GSI og SSB.

2. Elever i grunnskolen

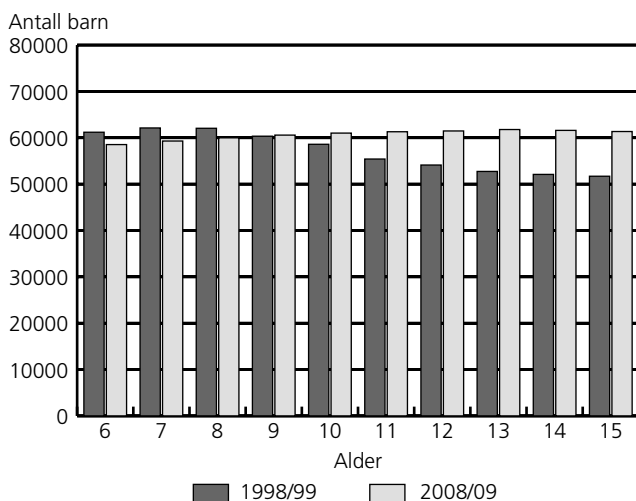
2.1. Innledning

Grunnskolen er obligatorisk for alle barn i alderen 6 til og med 15 år. Det var om lag 572 000 barn i grunnskolealder per 1. januar 1999. Skoleåret 1998/99 var det 569 000 elever ved vanlige grunnskoler. I underkant av 1 800 av disse elevene gikk i spesialklasser eller egne klasser for språklige minoriteter ved vanlige grunnskoler. 1 900 var elever ved spesialskoler eller institusjonsskoler og i overkant av 300 elever fikk grunnskoleopplæring i særskilte kommunale tiltak eller hjemme. Til sammen fikk om lag 3 000 barn i grunnskolealder, eller om lag 0,5 prosent, grunnskoleopplæring utenfor den vanlige grunnskolen.

2.2. Elevtallsutviklingen

Det minste årskullet i grunnskolen skoleåret 1998/99 var 15-åringene, med 51 800. Det var om lag 10 000 flere i hvert enkelt av årskullene seks-, sju- og åtteåringer. Elevtallet i grunnskolen vil stige de nærmeste sju årene når relativt små kull forlater skolen, og kull på størrelse med seks- og sjuåringer i 1998/99 kommer inn. Den største økningen i elevtallet vil finne sted fram mot 2000/01 når de små fødselskullene fra midten av 1980-tallet har fullført grunnskolen. Det vil bli en samlet vekst i antall barn i grunnskolealder på i underkant av 40 000 fra 1998/99 til 2005/06. Antall barn i grunnskolealder vil være størst i skoleåret 2005/06, med om lag 615 000 barn. Det er om lag 43 000 flere barn enn i 1998/99, og om lag 20 000 flere enn i 1980/81.

Figur 2.1. Barn i grunnskolealder, etter alderstrinn i skoleårene 1998/99 og 2008/09¹

¹Baserer seg på framskrivingsmodell M1.
Kilde: SSB.

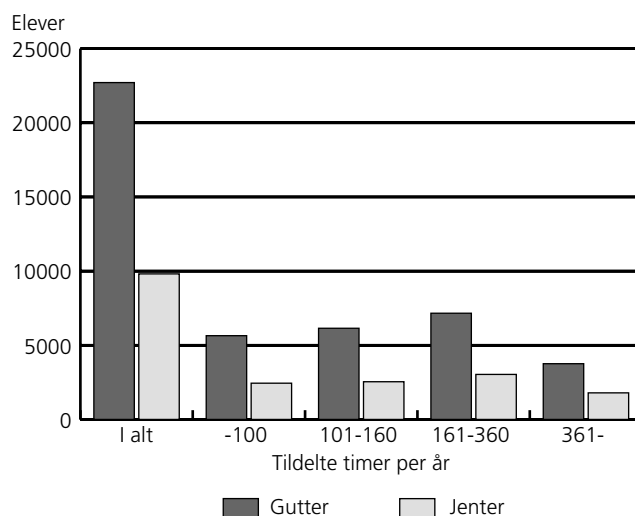
2.3. Elever som fikk spesialundervisning ved vanlige grunnskoler

Skoleåret 1997/98 var det 32 500 elever i grunnskolen som gjennom enkeltvedtak fikk tildelt timer til spesialundervisning. Disse elevene utgjorde nesten 6 prosent av totalt antall elever. Ved rene barneskoler² utgjorde andelen elever som fikk spesialundervisning 5 prosent, og på rene ungdomsskoler 7 prosent dette skoleåret. I perioden 1993/94 til 1997/98 ble andelen elever som fikk tildelt spesialundervisning ved rene barneskoler noe redusert og andelen ved rene ungdomsskoler noe økt, jf vedleggstabell 1.

Om lag 8 prosent av guttene og i underkant av 4 prosent av jentene fikk spesialundervisning skoleåret 1997/98. Dette var en liten reduksjon for både gutter og jenter i forhold til tidligere år da andelen som fikk spesialundervisning var nærmere 9 prosent for gutter og 4 prosent for jenter (skoleårene 1993/94-1996/97). Det er langt flere gutter enn jenter i grunnskolen som får spesialundervisning etter enkeltvedtak. Guttene utgjorde om lag 70 prosent av elevene som fikk spesialundervisning. Kjønnfordelingen var den samme på rene barneskoler og rene ungdomsskoler, og den har vært stabil fra 1993/94 til 1997/98, jf. vedleggstabell 2.

Figur 2.2 viser tildelingsprofilen for gutter og jenter. Av guttene som fikk spesialundervisning etter enkeltvedtak fikk 52 prosent tildelt inntil 160 timer per år. Andelen

Figur 2.2. Elever som fikk spesialundervisning 1997/98, etter kjønn og antall timer tildelt

Kilde: SSB.

²Se kapittel 4 "Om statistikk" for definisjon av barneskoler og ungdomsskoler.

med 161-360 årstimer var i overkant av 30 prosent, mens de med 361 eller flere årstimer utgjorde i underkant av 17 prosent av guttene med tildeling. Tildelingsprofilen var forholdsvis lik for jentene. For både gutter og jenter har andelen som får tildelt inntil 100 timer per år gått noe ned fra 1994/95 til 1996/97 og ytterligere ned fra 1996/97 til 1997/98, mens andelen som får tildelt 161-360 årstimer har økt, jf. vedleggstabell 3.

Foreløpige tall for skoleåret 1998/99 viser at om lag 34 700, eller i overkant av 6 prosent av elevene fikk spesialundervisning. Det var en økning på 2 200 elever med tildeling, eller i underkant av 7 prosent, fra skoleåret 1997/98. Relativt er dette en større økning enn økningen i totalt elevtall (som var på om lag 2 prosent) fra 1997/98 til 1998/99.

2.4. Elever ved spesialskoler og institusjonsskoler

Det var registrert 1 900 elever ved i alt 117 spesialskoler og institusjonsskoler skoleåret 1998/99. Antall skoler og institusjoner er redusert med om lag 50 prosent i forhold til antallet i 1993/94 da det var registrert 258 spesialskoler. Årsakene til reduksjonen er blant annet nedleggelser og at spesialskoler er innlemmet som avdelinger under vanlige grunnskoler.

Tabell 2.1 viser antall skoler og antall elever ved spesialskolene skoleårene 1993/94 til 1997/98 under følgende kategorier³:

- Oppsøkende virksomhet: elever som har vært til diagnostisering, utredning, eller lignende.
- Korttidselever: elever som har oppholdt seg ved skolen mindre enn 13 uker.
- Langtidselever: elever som har oppholdt seg ved skolen 13 uker eller mer.

Om lag 1 900 elever var til diagnostisering, utredning eller lignende (oppsøkende virksomhet) i skoleåret 1997/98. Dette er en viss økning fra 1993/94 da antallet var i underkant av 1 600. Antall korttidselever var i 1997/98 i overkant av 4 000. Tallet på registrerte langtidselever var i 1997/98 i underkant av 900 elever, noe som er en reduksjon på 60 prosent i forhold til 1993/94.

2.1. Spesialskoler. Skoler og elever. Skoleårene 1993/94-1997/98

Skoleår	Skoler	Elever		
		Oppsøkende virksomhet	Korttidselever	Langtidselever
1993/94	258	1 554	3 412	2 245
1994/95	243	1 144	3 998	1 922
1995/96	177	1 508	4 575	2 208
1996/97	158	1 746	3 772	1 050
1997/98	122	1 917	4 190	864

Kilde: 1993/94-1996/97: KUF, 1997/98: SSB.

2.5. Elever fra språklige minoriteter

Skoleåret 1998/99 var det 35 900 elever fra språklige minoriteter i Norge. Dette en økning på 3 100 elever, eller drøyt 9 prosent, fra skoleåret 1997/98. Skoleåret 1984/85 var det 7 100 elever fra språklige minoriteter. Antallet er følgelig blitt mer enn femdoblet i løpet av de siste 15 årene. Elevene fra språklige minoriteter utgjorde i 1998/99 drøyt 6 prosent av det samlede antall elever i grunnskolen, en svak økning fra året før. I alt var vel 4 100 (7 prosent) av elevene på 1. klassetrinn fra språklige minoriteter skoleåret 1998/99, mens antallet på 10. klassetrinn var 3 000 (6 prosent). Andelen elever fra språklige minoriteter varierer mye mellom fylkene. I Oslo er nær 28 prosent av elevene fra språklige minoriteter, mens disse elevene i de andre fylkene utgjør mellom 1 og 8 prosent av det totale antallet elever. Tabell 2.2 viser at de kommunale variasjonene også er store.

Om statistikken

Statistikken bygger på opplysninger fra den enkelte skole og kommune. Det utøves nok noe skjønn når det skal fastsettes hvilke elever som skal regnes som elev fra språklig minoritet. Svensker og dansker er ikke med i denne statistikken.

I GSI var det registrert 11 minoritetsspråkgrupper med mer enn 1 000 elever i skoleåret 1998/99. Elevene fra disse språkgruppene utgjorde om lag 66 prosent av samlet antall elever fra språklige minoriteter.

2.2. 10 kommuner med størst andel elever fra språklige minoriteter i forhold til elever i alt. Elever i alt og elever fra språklige minoriteter. Skoleåret 1998/99

Kommune	Elever i alt	Elever fra språklige minoriteter	Elever fra språklige minoriteter i prosent av elever i alt
Landet i alt	569 044	35 945	6,3
Oslo	48 303	13 384	27,7
Vardø	333	67	20,1
Drammen	6 169	1 002	16,2
Lørenskog	3 875	610	15,7
Askim	1 770	254	14,4
Båtsfjord	281	40	14,2
Hægebostad	92	13	14,1
Lebesby	132	18	13,6
Moss	2 692	357	13,3
Kristiansand	9 418	1 226	13,0
Andre kommuner	496 311	18 974	3,8

Kilde: GSI.

³ Virksomheten og antall elever er rapportert for forrige skoleår, dvs. tall for 1998/99 vil bli registrert i GSI for 1999/2000.

2.3. Elever fra språklige minoriteter som får morsmålsopplæring og særskilt norskopplæring, etter språk. Skoleåret 1998/99. Prosent

Språk	Antall elever	Prosentandel som får morsmålsopplæring	Prosentandel som får særskilt norskopplæring
I alt	35 945	47	70
Urdu	4 759	43	67
Engelsk	2 955	44	56
Vietnamesisk	2 772	66	79
Spansk	2 176	46	69
Arabisk	1 987	49	71
Bosnisk/kroatisk	1 944	70	85
Albansk	1 846	63	81
Tyrkisk	1 758	49	76
Somalisk	1 475	56	77
Tamil	1 061	50	71
Persisk	1 010	45	65
Andre minoritetsspråk	12 202	45	70

Kilde: SSB.

2.6. Barn i skolefritidsordningen (SFO)

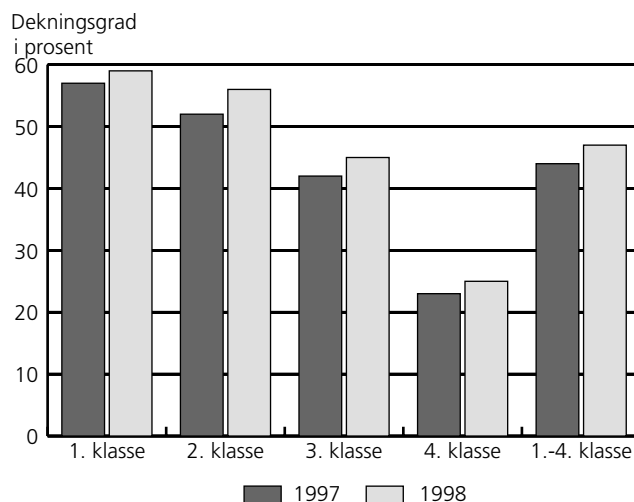
Høsten 1998 hadde drøyt 115 000 elever i 1.-4. klasse plass i skolefritidsordningen, en økning på om lag 9 000 fra høsten 1997. Om lag 37 000 av disse var seksåringer.

Figur 2.3 viser også at andelen kommuner med dekningsgrad over 40 prosent har økt, mens andelen kommuner med dekningsgrad lavere enn 40 prosent er redusert. 1. klassingene har jevnt over høyere dekningsgrad i SFO enn småskolen generelt. Kun seks kommuner har per mai 1999 ikke levert søknad om statstilskudd for skolefritidsordninger.

Seks av ti seksåringer hadde skolefritidsplass høsten 1998. Siden antall barn som får avslag på søknad om

plass i skolefritidsordningen er ubetydelig, kan den lavere oppslutningen blant de eldre barna indikere manglende etterspørsel, og ikke manglende tilbud.

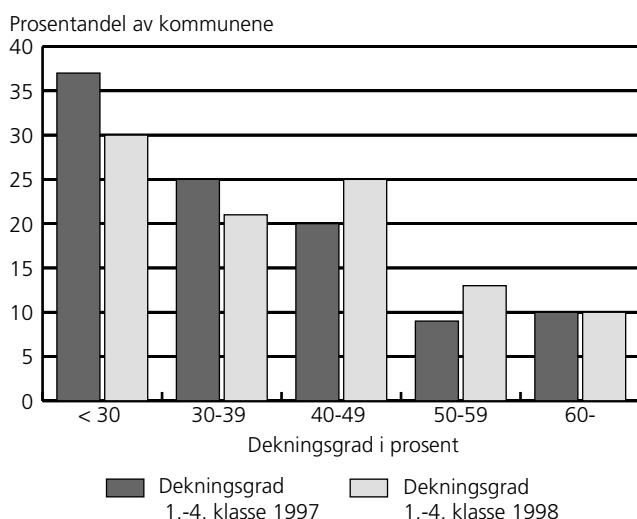
Figur 2.4. Andel 1.-4. klassinger med plass i skolefritidsordningen høsten 1997 og høsten 1998. Prosent

Kilde: KUF.

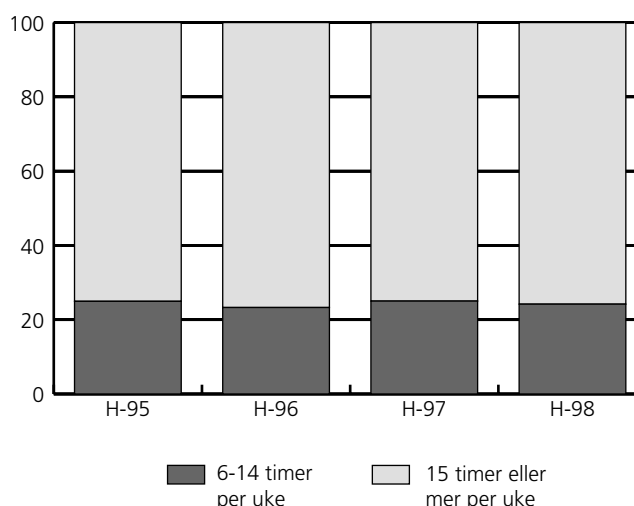
De fleste elevene i skolefritidsordningen har en oppholdstid på 15 timer eller mer per uke (jf. figur 2.5). Høsten 1998 hadde 79 prosent av seksåringene med skolefritidsplass en oppholdstid i denne kategorien. Fordelingen av elever på de to oppholdskategoriene har vært forholdsvis stabil de siste årene. Tre av fire elever har en oppholdstid på over 15 timer per uke og resten en oppholdstid på 6-14 timer. Etter hvert som elevene blir eldre, er det færre elever som har oppholdstid på 15 timer eller mer per uke. 65 prosent av fjerdeklassingene med skolefritidsplass høsten 1998 hadde en oppholdstid på 15 timer eller mer per uke.

Figur 2.3. Kommuner etter andel barn i 1.-4. klasse med plass i skolefritidsordningen. Høsten 1997 og høsten 1998. Prosent

Kilde: KUF.

Figur 2.5. Skolefritidsordningen - fordeling på de ulike oppholdskategoriene. Høsten 1995 - høsten 1998

Kilde: KUF.

3. Klasser i grunnskolen

Skoleåret 1998/99 var det til sammen 28 645 klasser i grunnskolen. 3 483 av disse hadde flere enn ett årskull i klassen. Andelen klasser med bare ett årskull varierer mellom kommunene. Små kommuner hadde en langt mindre andel enn store kommuner. De små kommunene hadde også i gjennomsnitt færre elever i klassen enn de store.

3.1. Andelen klasser med bare ett klassetrinn (fulldelt) og gjennomsnittlig klassestørrelse, etter kommunistørrelse (antall elever i kommunen). Skoleåret 1998/99

Kommune- størrelse (elever i kommunen) ¹	Antall kommuner	Antall elever i prosent av alle elever	Andel klasser med bare ett klassetrinn	Gjennom- snittlig klasse- størrelse
Mindre enn 300 ..	109	3,5	65,6	13,9
300-699	137	11,1	79,7	16,7
700-2 399	137	30,4	90,4	19,4
2 400-9 999	47	33,7	96,5	21,0
10 000 eller flere .	5	21,3	98,2	22,5

¹ Antall elever i kommunene utgjør om lag 11,5 prosent av innbyggertallet i en kommune.

Kilde: SSB.

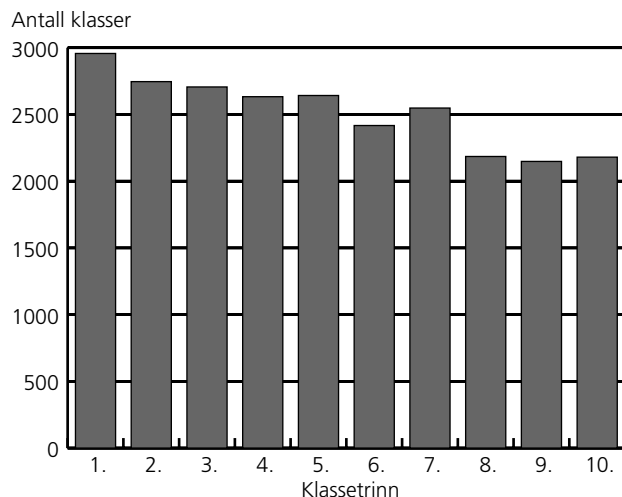
Av klasser bestående av ett årskull, var det flest på første klassetrinn, 2 957 klasser. Dette er noe høyere enn antall elever på første klassetrinn skulle tilsi, og har sammenheng med at flere fådelte skoler skiller ut førsteteklassen som egen klasse. At det var færre klasser på

sjette klassetrinn enn på femte og sjuende, har sammenheng med at dette klassetrinnet oftere er slått sammen med andre i fådelte skoler.

Ved fulldelte skoler viser antall elever per klasse fordelt på klassetrinn en stabil fordeling for skoleåret 1998/99, jf. figur 3.2. På barnetrinnet var det en variasjon fra 20,1 til 20,7 elever per klasse på de ulike klassetrinnene. På ungdomstrinnet var gjennomsnittsklassene større enn på barnetrinnet. Det var om lag 23,5 elever per klasse på alle tre klassetrinn på ungdomstrinnet i 1997/98. Denne forholdsvis konstante fordelingen av elever per klasse tyder på at endringer i elevtall fra et skoleår til det neste har gitt utslag i tilsvarende endringer i klassetallet. Når større årskull, som 1. og 2. klasse skoleåret 1998/99, begynte i skolen, ble det opprettet tilsvarende flere klasser. Derfor har ikke klassene blitt større. Antakelig vil det i årene framover fortsatt bli en parallell vekst i elev- og klassetall etter hvert som de mindre årskullene som i dag befinner seg på mellom- og ungdomstrinnet avslutter grunnskolen, og de større årskullene som i dag befinner seg på småskoletrinnet og i yngre aldersgrupper blir eldre, jf. omtalen i avsnitt 2.2 om utviklingen i barnetallet de kommende 10 år. Se også vedleggstabell 5 der antall elever, antall klasser og antall elever per klasse for skoleåret 1998/99 framgår.

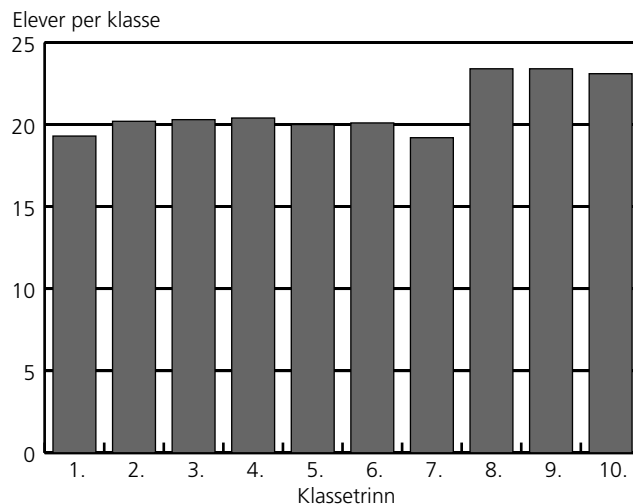
Elevtallet per klasse over tid er fortsatt svært stabilt, selv om det også i den senere tid har vært endringer i tallet. Det har i de siste år vært om lag 20 elever per klasse.

Figur 3.1. Antall klasser med bare ett årskull per trinn. Skoleåret 1998/99

Kilde: SSB.

Figur 3.2. Antall elever per klasse i klasser med bare ett årskull per trinn. Skoleåret 1998/99

Kilde: SSB.

4. Skoler

Om statistikken

Grunnskolene består av fulldelte skoler der elevene i alle klasser er fra samme årskull og fådelte skoler der elever fra flere årskull går i samme klasse. De fulldelte og fådelte grunnskolene deles videre inn i følgende tre skoleslag ut fra hvilke klassetrinn elevene på skolen tilhører:

- Barneskoler: elever på det høyeste klassetrinnet ved skolen er på 7. trinn eller lavere.
- Ungdomsskoler: elever på det laveste klassetrinnet er på 8. trinn.
- Kombinerte skoler: elever på det laveste klassetrinnet er på et trinn lavere enn 8. klasse og elever på det høyeste klassetrinnet er på et trinn høyere enn 7. klasse.

Både antall og andel fådelte skoler reduseres imidlertid fra år til år. Fra 1997/98 til 1998/99 var det en samlet reduksjon i antall fådelte skoler på 51 skoler mot en reduksjon på 86 året før, jf. vedleggstabell 9. 39 av de fådelte skolene som forsvant fra 1997/98 til 1998/99 var barneskoler. Samtidig var det en samlet økning i antall fulldelte grunnskoler på 55 skoler. Av disse var 37 barneskoler.

Andelen fådelte skoler varierer mye fra kommune til kommune. Andel fådelte skoler minker med økende kommunestørrelse, jf tabell 4.2. Dette har sammenheng med at små kommuner har mer spredt befolkning og dermed relativt sett flere skoler enn elevtallet skulle tilsi. Det betyr små og ofte fådelte skoler.

4.1. Nedlagte og opprettede skoler

Fra skoleåret 1997/98 til 1998/99 ble det lagt ned 31 skoler og opprettet 35 nye.

4.1. Nedlagte og opprettede skoler fra skoleåret 1997/98 til skoleåret 1998/99

Skoleslag	Nedlagte		Opprettede	
	Fulldelte	Fådelte	Fulldelte	Fådelte
I alt	10	21	28	7
Barneskoler	5	17	18	4
Ungdomsskoler	4	0	3	0
Kombinerte barne- og ungdomsskoler	1	4	7	3

Kilde: SSB.

Av tilstandsrapportene fra Statens utdanningskontorer fremkommer det at 14 av de 31 registrerte nedleggelsene var reelle i den forstand at de var et resultat av endret skolestruktur i kommunene. De fleste av de nedlagte skolene var små.

4.2. Fulldelte og fådelte skoler

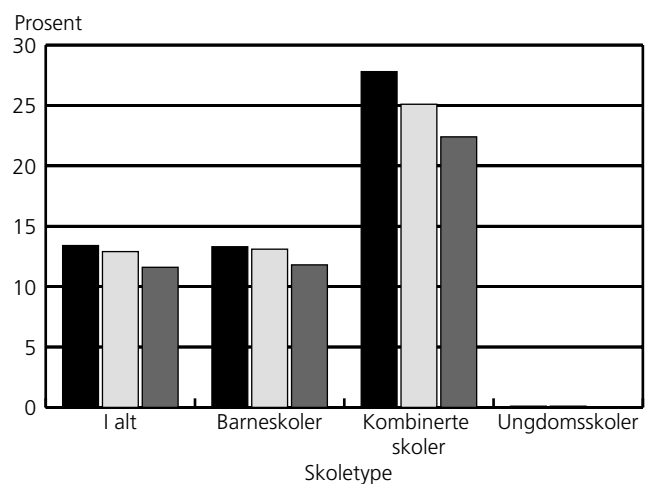
Skolestrukturen i Norge bærer preg av å være svært desentralisert. Det er mange små skoler. 39 prosent eller 1 276 skoler var fådelte i skoleåret 1998/99. De fleste av disse, 896 skoler, var barneskoler. Mange grunnskoler er kombinerte. Av de kombinerte skolene er det flere fådelte enn fulldelte. Dette viser at det gis et desentralisert skoletilbud også for elever på ungdomstrinnet. De fleste rene ungdomsskoler er fulldelte (vedleggstabell 8 viser antall skoler fordelt på skoleslag i absolutte tall).

4.2. Fådelte skoler, etter kommunegruppe (elever i kommunen). Skoleåret 1998/99. Prosent

Kommunegruppe (elever i kommunen)	Antall kommuner	Andel fådelte skoler
Mindre enn 300	109	77
300-699	137	61
700-2 399	137	41
2 400-9 999	47	21
10 000 eller mer	5	7

Kilde: SSB.

Figur 4.1. Elever ved fådelte skoler, etter skoletype. Skoleårene 1996/97 - 1998/99. Prosent

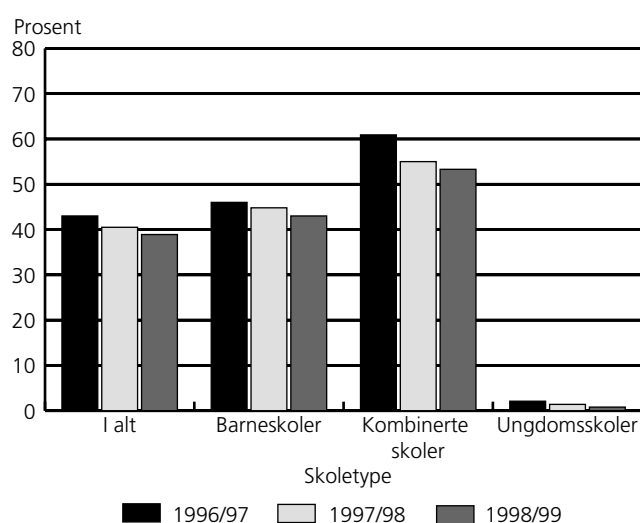
Kilde: SSB.

4.3. Elever ved fulldelte og fådelte skoler

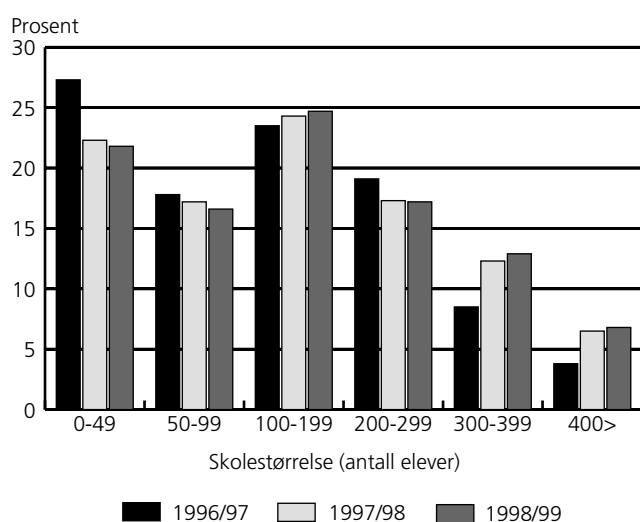
Skoleåret 1998/99 var det i alt 3 277 grunnskoler i Norge⁴. Selv om mange av grunnskolene er svært små, er det ikke så mange elever som går i små skoler. Elever ved fådelte skoler utgjorde bare 12 prosent av samlet antall elever i grunnskolen skoleåret 1998/99, mens andelen fådelte skoler var 39 prosent. De fulldelte skolene hadde derfor mer enn seks ganger flere elever enn de fådelte skolene.

Utviklingen i de senere år viser en klar reduksjon i andel skoler med mindre enn 50 elever, en økning i andel mellomstore skoler og en noe mindre økning i andel skoler med mer enn 300 elever.

Figur 4.2. Fådelte skoler i prosent av alle skoler, etter skoletype. Skoleårene 1996/97 - 1998/99

Figur 4.3. Antall skoler, etter skolestørrelse (antall elever). Skoleårene 1996/97 - 1998/99. Prosent

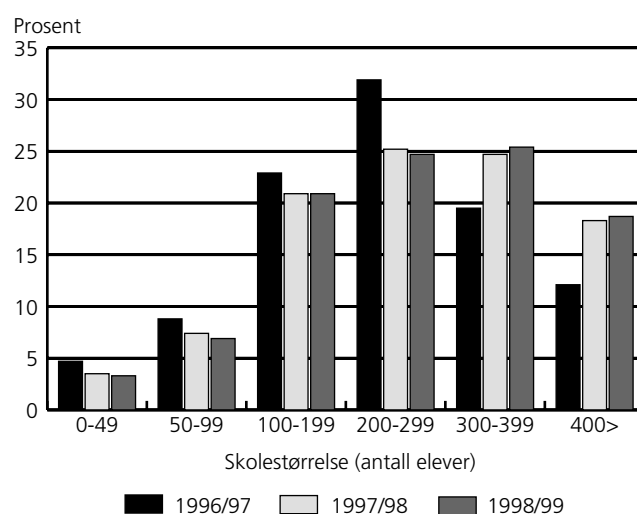

Skoleåret 1998/99 gikk 71 prosent av elevene i grunnskolen i skoler med mellom 100 og 400 elever som var det samme som året før, jf. vedleggstabell 12. Tendensen med en reduksjon av andel elever som går i skoler med færre enn 100 elever, fortsetter. Det samme gjør tendensen med en økning i andelen som går i skoler med flere enn 300 elever. Dette sammen med endringen i andel fådelte skoler tyder på at den store variasjonen i skolestørrelse som vi har hatt i Norge, gradvis minskes.

4.4. Private grunnskoler

Skoleåret 1998/99 var det 72 private grunnskoler i Norge. Ved disse skolene var det 8 975 elever, noe som utgjør 1,5 prosent av totalt antall elever i grunnskolen. I 1997/98 var antall elever i private grunnskoler 8 600. Økningen i elevtallet ved private skoler var relativt sett om lag like stor som for elevtallet i grunnskolen totalt. I 1980/81 var det om lag 30 private grunnskoler og 3 500 elever ved disse grunnskolene. Elevtallet utgjorde da 0,5 prosent av totalt antall elever.

Figur 4.4. Elever i grunnskoler, etter skolestørrelse (antall elever). 1996/97 - 1998/99. Prosent

⁴Antall skoler omfatter ikke spesialskoler og institusjonsskoler.

5. Ressursinnsatsen i grunnskolen

Om statistikken

Tall fra SSBs kommuneregnskap kap. 1.21 og 1.26 for årene 1994 til 1997 viser utviklingen i driftsutgifter til grunnskolen. De nominelle regnskapstallene er prisjustert med en indeks for samlet prisendring for kommunenes kjøp av varer og tjenester. Utgiftene i dette kapitlet er målt i faste kroner med basisår 1997.

Årstimer til ulike undervisningsformål er hentet fra GSI. Minstetimetallet viser den grunnressursen i form av lærertimer som er nødvendig for å ha en pedagog per klasse per år i alle skoler. Utover denne basisressursen registreres bruken av lærertimer til følgende undervisningsformål: spesialundervisning etter enkeltvedtak, delingstimer utenom valgfag og annet som omfatter delingstimer til valgfag, årstimer til morsmålsopplæring og norsk II for elever fra språklige minoriteter. I tillegg kommer timer til diverse undervisningsformål og ikke-fordelte lærertimer.

5.1. Grunnskolens økonomi

Kommuneregnskapene (kap. 1.21 og 1.26) viser at de totale driftsutgifter til grunnskolen for 1997 var om lag 22 milliarder kroner. Gjennomsnittlige driftsutgifter per elev var 43 300 kroner, og utgiftene per klasse var 860 700 kroner, jf. tabell 5.1.

De samlede driftsutgiftene til grunnskolen, målt i 1997-kroner, økte med om lag 2,1 milliarder kroner, eller 10 prosent, i perioden 1994 til 1997. Fra 1996 til 1997 var økningen, målt i 1997-kroner, om lag 1,4 milliarder,

5.1. Driftsutgifter i alt (kommuneregnskap kap. 1.21 og 1.26) per elev og per klasse i 1997-kroner. 1994-1997. 1 000 kroner

År	Driftsutgifter i alt	Driftsutgifter per elev	Driftsutgifter per klasse
1994	20 093 840	43,2	850,3
1995	20 230 542	42,9	848,0
1996	20 793 035	43,4	863,1
1997	22 179 610	43,3	860,7

Kilde: Elev- og klassetall: KUF, økonomitall: SSB.

eller 7 prosent. Veksten fra 1996 til 1997 har sammenheng med at grunnskolen ble utvidet med ett årskull fra høsten 1997⁵. Driftsutgiftene per elev, målt i 1997 kroner, var stabile på om lag 43 000 kroner i hele perioden 1994 til 1997. Driftsutgiftene per klasse økte med om lag 10 000 kroner fra 1994 til 1997, en økning på i overkant av 1 prosent.

Den prosentvise økningen i antall klasser fra 1994/95 til 1997/98 var noe lavere enn den prosentvise økningen i antall elever i samme periode. Dette har medført en svak økning i gjennomsnittlig klassestørrelse fra 1994/95 til 1997/98, jf. tabell 1.1 og dermed også en økning i utgiftene per klasse samtidig som utgiftene per elev har ligget stabilt.

Utgifter ført på post 01-12 og 15-29 i kap 1.2.1 og 1.2.6. er med i utgiftsbegrepet. Overføringer til andre kommuner og inntekter fra andre kommuner er ikke med i utgiftsbegrepet. Dette fordi en ikke har trukket fra elever fra andre kommuner eller lagt til elever i andre kommuner når en ser på utgifter per elev i den

5.2. Driftsutgifter 1997 (kap. 1.21 og 1.26) per elev og per klasse, etter kommunegruppe (elever i kommunen). 1998/99. 1 000 kroner

Kommunegruppe (elever i kommunen)	Antall kommuner	Elever i alt ¹	Elever per klasse ¹	Driftsutgifter per elev ²	Driftsutgifter per klasse ²
I alt	435	549 467	19,8	43,3	859,2
Mindre enn 300	109	19 782	13,7	59,8	825,9
300-699	137	62 721	16,8	50,3	843,2
700-2 399	137	169 511	19,4	42,4	822,9
2 400-9 999	47	183 262	21,1	40,6	857,1
10 000 eller mer	5	114 191	22,3	42,1	948,5

¹ Antall elever og elevtall per klasse er for skoleåret 1997/98. ² Elev- og klassetallet som inngår i driftsutgifter per elev og per klasse, er vektet med 20/38 fra skoleåret 1996/97 og 18/38 fra skoleåret 1998/99.

Kilde: SSB.

⁵ I AU 3/99 står det at veksten fra 1996 til 1997 er på om lag 10 prosent. Dette er veksten målt i nominelle kroner.

enkelte kommune. Elev- og klassetall er hentet fra vanlige kommunale og interkommunale grunnskoler. Elev-er ved spesialskoler er ikke medregnet. Ved en sammenligning av utgifter per elev og per klasse mellom kommuner, tar en dermed ikke høyde for at noen kommuner kan ha en større andel elever ved spesialskoler, eventuelt ved interkommunale spesialskoler, enn andre kommuner.

Det var stor variasjon mellom kommunegruppene når det gjelder gjennomsnittlig klassestørrelse og driftsutgifter per elev, jf. tabell 5.2. De minste kommunene, de med færre enn 300 elever, hadde i gjennomsnitt om lag seks færre elever per klasse enn landsgjennomsnittet og ni færre elever per klasse enn de største kommunene, de med 10 000 elever eller flere. Driftsutgiftene per elev i de minste kommunene var i gjennomsnitt 16 500 kroner, eller i underkant av 40 prosent høyere enn landsgjennomsnittet og 19 000 kroner, eller 47 prosent høyere enn i kommunene med de laveste driftsutgiftene per elev, de med mellom 2 400 og 9 999 elever.

Variasjonene i driftsutgiftene per elev faller i stor grad sammen med variasjonene i klassestørrelse, med unntak av i de største kommunene som til tross for flere elever per klasse hadde høyere utgifter per elev enn de nest største kommunene. Utgiftene per klasse varierte lite mellom kommunegruppene, bortsett fra i de fem største kommunene der utgiftene i gjennomsnitt lå om lag 90 000 kroner, eller 10 prosent over landsgjennomsnittet. De mellomstore kommunene, med mellom 700 og 2 399 elever, hadde i gjennomsnitt de laveste utgiftene per klasse, 36 000 kroner eller 4 prosent under landsgjennomsnittet.

5.2. KOSTRA (KOMMUNE STAT RAPPORTERING AV ØKONOMI- OG TJENESTEDATA)

KOSTRA-prosjektet startet opp i 1994. Målsettingen med KOSTRA er blant annet å frembringe relevant, pålitelig og sammenlignbar styringsinformasjon om kommunenes prioriteringer, produktivitet og dekningsgrad.

Fra år 2001 skal alle kommuner rapportere i henhold til regnskapsforskriftene i KOSTRA. Tjenestedata for grunnskolesektoren som inngår i KOSTRA rapporteres gjennom GSI.

Når KOSTRA er innført og alle kommunene rapporterer i henhold til de nye regnskapsforskriftene, vil regnskapstall foreligge på et tidligere tidspunkt og på et mer detaljert nivå enn gjennom dagens kommuneregnskapsrapportering. Dette vil åpne for en mer detaljert sammenligning av kommunene og på et tidligere tidspunkt enn det som er tilfelle i dag.

For de ulike sektorene som har sin rapportering gjennom KOSTRA utarbeides det faktaark med blant annet indikatorer for prioritering, dekningsgrad og produktivitet innenfor den enkelte sektor. Faktaarket for grunnskolen inneholder indikatorer for prioritering, dekningsgrad og produktivitet innenfor ulike områder (funksjoner) og samlet for flere områder i grunnskolen. Opplæring i vanlige grunnskoler, opplæring i spesial- og institusjonsskoler, lokaler, skyss og SFO er atskilte regnskapsfunksjoner med egne indikatorer i faktaarket. Som mål på produktiviteten inngår blant annet driftsutgifter til kommunale skoler, til undervisning, og til lokaler per kommunal bruker. Dekningsgrad er blant annet målt i forhold til antall elever i vanlige grunnskoler i forhold til alle innbyggere i alderen 6 til 15 år og antall plasser i kommunale SFO i forhold til antall innbyggere i alderen 6-9 år.

For regnskapsåret 1998 var i alt 28 kommuner med i KOSTRA-prosjektet. Tabell 5.3 viser en indikator for prioritering, en for dekningsgrad og en for produktivitet for et tilfeldig utvalg av kommunene som deltok.

Nettoutgifter til undervisning er hentet fra funksjon 202 "opplæring av barn i grunnskolealder basert på minstetimetall" og omfatter utgifter fratrukket inntekter. Det er store variasjoner mellom kommunene, men hovedtendensen er at de kommunene med flest elever har lavere nettoutgifter enn kommuner med få elever, jf. tabell 5.2 der kommunene er gruppert etter elevtall.

5.3. Indikatorer fra faktaark for grunnskolen 1998 for et utvalg av kommuner

Kommune	Elever skoleåret 1998/99 (kommunale og interkommunale skoler)	Prioritering. Nettoutgifter til undervisning ¹ per innbygger (kr) 6-15 år	Dekningsgrad. Andel elever i vanlige grunnskoler av alle innbyggere 6-15 år	Produktivitet. Utgifter til undervisning ¹ per kommunal bruker (kr)
0111 Hvaler	447	45 392	98	43 239
0220 Asker	6 652	31 145	100	32 505
0536 Søndre Land	707	36 872	102	37 620
0704 Tønsberg	3 807	34 788	98	36 450
0831 Fyresdal	160	46 164	105	45 781
1018 Søgne	1 334	40 256	101	41 606
1428 Askvoll	459	47 834	99	50 776
1845 Sørfold	326	68 957	100	70 831
2020 Porsanger	566	45 509	101	56 359

¹ Nettoutgifter til undervisning og utgifter til undervisning er hentet fra Funksjon 202 «opplæring av barn i grunnskolealder».

Dekningsgraden viser hvor stor andel av elevene som går i vanlige kommunale og interkommunale grunnskoler. For kommuner med andel under 100 prosent kan en del av innbyggerne i den aktuelle alderen gå på private skoler, spesialskoler eller være elever ved skoler i andre kommuner. Tilsvarende kan kommuner der andelen utgjør mer enn 100 prosent ha barn fra andre kommuner i grunnskolen.

Produktiviteten, (korrigerte utgifter) utgifter per kommunal bruker, er utgifter fratrullet kjøp av tjenester og overføringer til andre kommuner, per elev som er registrert ved de kommunale og interkommunale skolene i kommunen.

5.3. Lærertimer til ulike undervisningsformål

I tabell 5.4 er årstimer til ulike undervisningsformål vist og angitt i prosent, samlet minstetimetall.

Elever med særskilte opplæringsbehov har rett til spesialundervisning. Spesialundervisning etter enkeltvedtak bevilges på grunnlag av særskilt faglig vurdering av enkeltelever. Delingstimer er generelle styrkingstiltak som benyttes til deling av klassen, to-lærersystem i klassen og undervisning i grupper.

Lærertimene til spesialundervisning utgjorde et tillegg på om lag 22 prosent i forhold til det samlede minstetimetallet skoleåret 1998/99. Nivået på timer til spesialundervisning har vært stabilt de siste tre årene. Delingstimer utenom valgfag, som fra skoleåret 1997/98 omfattet årstimer til den "andre" pedagogen i 1. klasser med over 18 elever, utgjorde i 1998/99 et tillegg på 24 prosent av minstetimetallet. Dersom delingstimene og minstetimetallet til 1. klasse trekkes fra (der 1. klassetrinn går alene), utgjorde delingstimene i 1998/99 et tillegg på om lag 20 prosent i forhold til minstetimetallet. Nivået for 2. til 10. klasse i skoleåret 1998/99 var dermed omtrent det samme som for 2. til 10. klasse skoleåret 1997/98 og for 1. til 9. klasse skoleåret 1996/97.

For 1. klasse alene utgjorde delingstimene et tillegg på 67 prosent i forhold til minstetimetallet for 1. klasse både i 1997/98 og i 1998/99.

Samlet utgjør spesialundervisning og delingstimer et tillegg på i overkant av 46 prosent i forhold til minstetimetallet for hele grunnskolen, og et tillegg på om lag 42 prosent når minstetimetallet og delingstimer til 1. klasse holdes utenom. Lærertimer til spesialundervisning og delingstimer i prosent av minstetimetallet har vært forholdsvis stabilt i perioden 1996/97 til 1998/99, men med en viss økning.

Fra 1997/98 til 1998/99 var det en økning i samlet årstimetall på 3,5 prosent. Elev- og klassetall i grunnskolen økte i samme periode med om lag 2 prosent.

Lærertimer til andre undervisningsformål omfatter norsk og morsmålsopplæring for språklige minoriteter, valgfag på ungdomstrinnet, avtalebaserte årstimer og ikke-fordelte lærertimer. Lærertimer til andre undervisningsformål utgjorde et tillegg på i overkant av 33 prosent av minstetimetallet skoleåret 1998/99. Dette er en økning i forhold til tidligere år da nivået lå stabilt på om lag 30 prosent. Det er særlig ikke-fordelte lærertimer (vikartimer, årstimer til pedagogisk veiledning og årstimer som er tildelt skolene, men ikke fordelt på spesifikke oppgaver) som har økt mest.

Samlet årstimetall utgjorde en noe større andel i forhold til minstetimetallet i de største kommunene enn i de minste, jf. tabell 5.5. Det er særlig årstimer til andre undervisningsformål (annet) som utgjorde en stor andel i forhold til minstetimetallet i de største kommunene. Timer til spesialundervisning utgjorde et tillegg på om lag 22 prosent eller mer i forhold til minstetimetallet i alle kommunegruppene, bortsett fra i de største kommunene der nivået var på 20 prosent. Delingstimene i prosent av minstetimetallet utgjorde et noe større tillegg i de største kommunene enn i de andre kommunegruppene. Dette kan ha sammenheng med at gjennomsnittlig antall elever per klasse var høyere i denne gruppen enn i de andre kommunegruppene, jf. tabell 5.2, og at behovet for delingstimer dermed var størst her. Det høye nivået på delingstimer og årstimer til andre undervisningsformål i de største kommunene kan også være en årsak til at driftsutgiftene per elev var høyere i disse kommunene enn i de nest største kommunene, jf. tabell 5.2.

5.4. Årstimer. Skoleårene. 1996/97-1998/99. Absolutte tall og i prosent av elevtimetallet

	Årstimer			I prosent av elevtimetall		
	1996/97	1997/98	1998/99	1996/97	1997/98	1998/99
Årstimer i alt	40 525 319	46 539 231	48 155 344	171,8	176,4	179,7
Minstetimetallet	23 593 141	26 389 371	26 795 350	100,0	100,0	100,0
Spesialundervisning	5 171 703	5 731 128	5 932 170	21,9	21,7	22,1
Delingstimer	4 523 235	6 333 270	6 449 594	19,2	24,0	24,1
Annet	7 237 240	8 085 462	8 978 230	30,7	30,6	33,5

Kilde: 1996/97 og 1997/98: KUF, 1998/99: SSB.

5.5. Årstimer, spesialundervisning, delingstimer og andre timer i prosent av minstetimetallet, etter kommunegruppe (elever i kommunen). Skoleåret 1998/99

Kommunegruppe (elever i kommunen)	Antall kommuner	I prosent av minstetimetallet			
		Årstimer	Spesialundervisning	Delingstimer	Annet
I alt	435	179,7	22,1	24,1	33,5
Mindre enn 300	109	171,5	21,8	21,7	28,1
300-699	137	178,9	25,1	23,6	30,2
700-2 399	137	175,7	22,8	23,2	29,7
2 400-9 999	47	180,6	21,6	23,9	35,1
10 000 eller mer	5	187,7	20,0	26,9	40,8

Kilde: SSB.

5.4. Årsverk i grunnskolen

Om statistikken

Kilde for tabell 5.6 over årsverk i grunnskolen er GSI. I motsetning til SSBs individbaserte lærerstatistikk som ikke inneholder årsverksopplysninger for private grunnskoler, inneholder denne databasen summariske årsverksopplysninger fra hver enkelt skole, også fra private grunnskoler. Antall årsverk i tabell 5.6 inkluderer derfor i motsetning til SSBs ordinære lærerstatistikk også årsverkstall for private grunnskoler.

Skoleåret 1998/99 var det i GSI registrert 58 600 årsverk til administrasjon, undervisning og assistenter. Årsverk til administrasjon omfatter rektor, administrasjonslærer, undervisningsinspektør, rådgiver/sosiallærer og kontaktlærer for elevråd. Om lag 4 700 eller 8 prosent av samlet antall årsverk gikk til administrasjon. Assistenter utførte 3 800 årsverk, eller om lag 6 prosent av samlet antall årsverk. Av årsverkene til undervisningspersonalet var det 47 200 årsverk, eller 94 prosent, som ble utført av personale med godkjent lærer- eller førskolelærerutdanning.

Fra 1996/97 til 1997/98 økte antall årsverk med om lag 6 000. Økningen har sammenheng med utvidelsen av grunnskolen fra 9 til 10 trinn.

5.6. Årsverk, årsverk per klasse og elever per årsverk. Skoleårene 1993/94-1998/99

Skoleår	Årsverk	Årsverk per klasse	Elever per årsverk
1993/94	46 443	1,9	10,1
1994/95	48 553	2,0	9,7
1995/96	48 988	2,0	9,8
1996/97	49 844	2,0	9,8
1997/98	55 775	2,0	10,0
1998/99	58 613	2,0	9,7

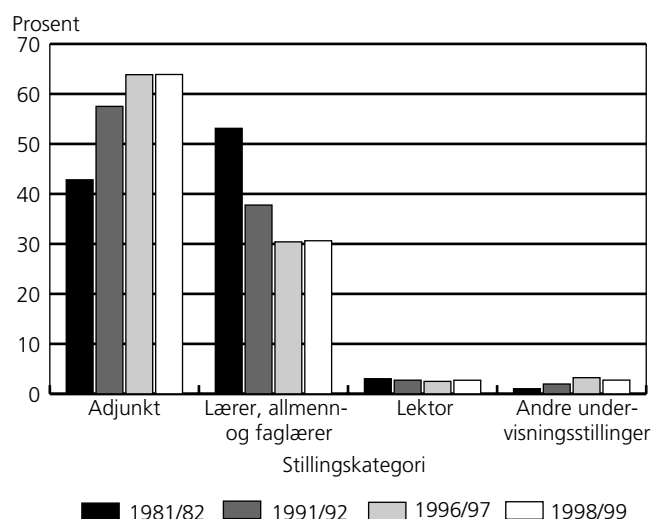
Kilde: 1993/94-1997/98: KUF, 1998/99: SSB.

Antall årsverk per klasse har vært stabilt på om lag to i perioden 1993/94 til 1998/99. Antall elever per årsverk har også vært forholdsvis stabilt på om lag 10 i perioden 1993/94 til 1998/99.

5.5. Undervisningspersonalet

64 prosent av pedagogene i grunnskolen er adjunkter og 30 prosent allmennlærere mens 3 prosent er lektorer, 2 prosent morsmåslærere og 2 prosent øvingslærere. Andelen allmennlærere har sunket fra 53 til 30 prosent på 15 år mens andelen adjunkter har steget fra 43 til 64 prosent i samme periode. Dette skyldes hovedsakelig at alle nyutdannede allmennlærere har adjunktstatus og at mange eldre lærere har tatt tilleggskurs. Denne utviklingen stoppet midlertidig opp i 1997/98 på grunn av at førskolelærerne fra og med dette skoleåret er blitt godkjent som lærere på småskoletrinnet. Det er små forandringer i andelen lektorer og andre undervisningsstillinger i perioden 1981/82 til 1998/99.

Fig 5.1. Undervisningspersonalet, etter stillingskategori. Skoleårene 1981/82, 1991/92, 1996/97 og 1998/99. Prosent

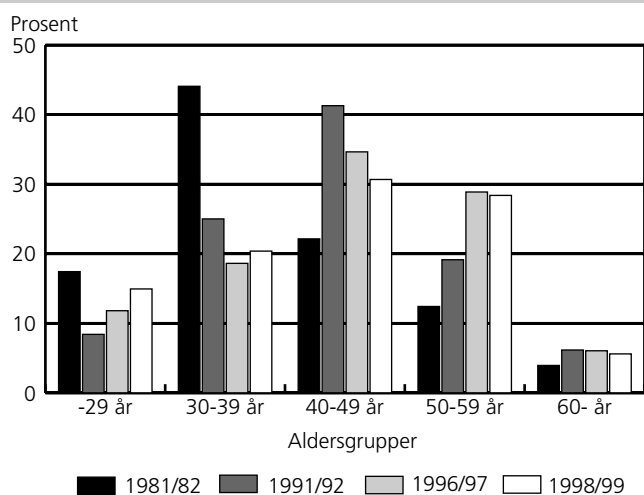

Kilde: SSB.

Det har vært en klar tendens til at gjennomsnittsalderen på undervisningspersonalet i grunnskolen øker. Fra skoleåret 1981/82 til skoleåret 1996/97 økte gjennomsnittsalderen på undervisningspersonalet slik at den i skoleåret 1996/97 var i overkant av 44 år. Denne tendensen er nå snudd, og gjennomsnittsalderen var i 1998/99 igjen redusert til noe under 44 år.

I skoleåret 1981/82 var aldersgruppen 30-39 år den aldersgruppe som hadde størst andel av undervisningspersonalet med 44 prosent, mens andelen i skoleåret 1991/92 var størst i aldersgruppen 40-49 år med 42 prosent. Selv om den største andelen av undervisningspersonalet også i 1996/97 og i årene deretter var i aldersgruppen 40-49 år, har andelen vært synkende disse årene. Andelen i aldersgruppen 50-59 år økte fra 19 til 29 prosent fra 1991/92 til 1996/97. Deretter har den vært stabil. Andelen lærere over 60 år har vært stabil fra 1986/87 og fram til 1998/99.

Figur 5.2. Undervisningspersonalet i grunnskolen, etter alder. Skoleårene 1981/82, 1991/92, 1996/97 og 1998/99. Prosent

Kilde: SSB.

Vedleggstabell 1. Spesialundervisning. Andel elever med tildeling etter enkeltvedtak, etter skoleslag. Skoleårene 1993/94-1997/98. Prosent

Skoleår	Grunnskoler i alt	Rene barneskoler	Rene ungdomsskoler
1993/94	6,2	5,7	6,7
1994/95	6,3	5,8	6,9
1995/96	6,3	5,7	7,3
1996/97	6,2	5,5	7,2
1997/98	5,8	5,0	7,3

Kilde: 1993/94-1996/97: KUF, 1997/98: SSB.

Vedleggstabell 2. Spesialundervisning etter enkeltvedtak, etter skoleslag og kjønn. Skoleårene 1993/94-1997/98. Prosent

Skoleår	Grunnskoler i alt		Rene barneskoler		Rene ungdomsskoler	
	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter
1993/94	70,4	29,6	70,2	29,8	70,3	29,7
1994/95	70,6	29,4	70,6	29,4	70,2	29,8
1995/96	70,4	29,6	70,2	29,8	70,6	29,4
1996/97	69,9	30,1	70,0	30,0	69,5	30,5
1997/98	69,8	30,2	69,6	30,4	69,8	30,2

Kilde: 1993/94-1996/97: KUF, 1997/98: SSB.

Vedleggstabell 3. Spesialundervisning. Elever med tildeling av spesialundervisning etter enkeltvedtak, etter kjønn og tildelte timer. Skoleårene 1994/95, 1996/97 og 1997/98. Prosent

Tildelte timer	1994/95			1996/97			1997/98		
	I alt	Gutter	Jenter	I alt	Gutter	Jenter	I alt	Gutter	Jenter
I alt (=100 prosent)	29 655	20 925	8 730	30 375	21 240	9 135	32 524	22 711	9 813
100 eller færre årstimer	31,8	31,6	32,4	27,1	26,7	28,2	24,9	24,9	24,9
101-160 årstimer	25,8	26,3	24,5	26,6	26,7	26,1	26,7	27,1	25,9
161-360 årstimer	27,1	27,5	26,0	29,1	29,6	28,0	31,3	31,5	30,9
361 eller flere årstimer	15,3	14,6	17,1	17,2	16,9	17,0	17,1	16,5	18,3

Kilde: 1993/94-1996/97: KUF, 1997/98: SSB.

Vedleggstabell 4. De fem største minoritetsspråkene. Skoleårene 1994/95- 1998/99

Språk	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99
Urdu	3 637	3 477	3 850	4 584	4 759
Vietnamesisk	2 391	2 334	2 301	2 614	2 955
Engelsk	1 999	2 142	2 276	2 601	2 176
Spansk	1 727	1 812	1 881	2 073	1 987
Bosnisk/kroatisk ¹	..	1 636	1 760	1 817	1 944

¹ Bosnisk/kroatisk var ikke ført opp som egen språkgruppe i 1994/95.

Kilde: 1994/95-1997/98: KUF, 1998/99: SSB.

**Vedleggstabell 5. Antall klasser, elever og elever per klasse i klasser med bare ett årskull per trinn.
Skoleåret 1998/99**

Klasse	Klasser	Elever	Elever per klasse
1. klasse	2 957	57 158	19,3
2. klasse	2 746	55 585	20,2
3. klasse	2 706	54 976	20,3
4. klasse	2 633	53 673	20,4
5. klasse	2 642	52 901	20,0
6. klasse	2 417	48 586	20,1
7. klasse	2 548	48 986	19,2
8. klasse	2 185	51 231	23,4
9. klasse	2 148	50 289	23,4
10. klasse	2 180	50 355	23,1

Kilde: SSB.

**Vedleggstabell 6. Klasser, elever og elever per klasse ved fådelte og fulldelte skoler på barnetrinnet.
Skoleårene 1993/94-1998/99**

Skoleår	Fådelte skoler ¹			Fulldelte skoler		
	Klasser	Elever	Elever per klasse	Klasser	Elever	Elever per klasse
1993/94	3 729	49 912	13,38	12 876	255 730	19,86
1994/95	3 863	51 792	13,41	12 899	259 047	20,08
1995/96	3 842	51 554	13,42	13 247	267 122	20,16
1996/97	3 807	51 176	13,44	13 623	277 476	20,37
1997/98	4 238	57 862	13,65	16 705	342 052	20,48
1998/99	4 003	53 774	13,43	17 385	356 297	20,49

¹ Fådelte skoler eksklusive kombinerte skoler som har barnetrinnselever og ungdomstrinnselever i samme klasse.

Kilde: 1993/94-1997/98: KUF, 1998/99 SSB.

**Vedleggstabell 7. Klasser, elever og elever per klasse ved fådelte og fulldelte skoler på ungdomstrinnet.
Skoleårene 1993/94-1998/99**

Skoleår	Fådelte skoler ¹			Fulldelte skoler		
	Klasser	Elever	Elever per klasse	Klasser	Elever	Elever per klasse
1993/94	337	3 443	10,22	6 526	152 805	23,41
1994/95	374	4 071	10,89	6 425	152 355	23,71
1995/96	366	4 244	11,60	6 425	151 761	23,62
1996/97	377	4 364	11,58	6 402	150 883	23,57
1997/98	335	3 698	11,04	6 415	150 806	23,51
1998/99	377	3 931	10,43	6 400	150 709	23,55

¹ Fådelte skoler eksklusive kombinerte skoler som har barnetrinnselever og ungdomstrinnselever i samme klasse.

Kilde: 1993/94-1997/98: KUF, 1998/99: SSB.

Vedleggstabell 8. Fulldelte og fådelte grunnskoler, etter skoleslag. Skoleårene 1997/98 og 1998/99. Absolutte tall

Skoleslag	1997/98		1998/99	
	Fulldelte	Fådelte	Fulldelte	Fådelte
I alt	1 946	1 327	2 000	1 277
Barneskoler	1 152	936	1 191	896
Ungdomsskoler	478	7	481	4
Kombinerte barne- og ungdomsskoler	316	384	328	377

Kilde: 1997/98: KUF, 1998/99: SSB.

Vedleggstabell 9. Fulldelte og fådelte grunnskoler. Endring fra skoleåret 1997/98 til 1998/99. Prosent

Skoletype	I alt	Barneskoler	Ungdomsskoler	Kombinerte
Fulldelte skoler	2,8	3,4	0,6	3,8
Fådelte skoler	-3,8	-4,3	-42,9	-1,8

Kilde: 1997/98: KUF, 1998/99: SSB.

Vedleggstabell 10. Elever i fulldelte og fådelte skoler, etter skoleslag. Skoleårene 1997/98 og 1998/99¹

Skoleslag	1997/98		1998/99	
	Fulldelte	Fådelte	Fulldelte	Fådelte
I alt	485 608	71 144	501 425	65 840
Barneskoler	286 603	43 191	298 139	39 863
Ungdomsskoler	113 992	64	114 038	27
Kombinerte barne- og ungdomsskoler	85 013	27 889	89 248	25 950

¹ Elever i spesialklasser og elever i egne klasser for språklige minoriteter (totalt 1 156 elever i 1996 og 1 495 elever i 1997) er ikke medregnet i tabellen.

Kilde: 1997/98: KUF, 1998/99: SSB.

Vedleggstabell 11. Elever i fulldelte og fådelte skoler. Endring fra skoleåret 1997/98 til 1998/99. Prosent

Skoletype	Grunnskoler i alt	Barneskoler	Ungdomsskoler	Kombinerte barne- og ungdomsskoler
Fulldelte	3,3	4,0	0,0	5,0
Fådelte	-7,5	-7,7	-57,8	-7,0

Kilde: 1997/98: KUF, 1998/99: SSB.

Vedleggstabell 12. Grunnskolen. Skoler og elever, etter skolestørrelse. Skoleårene 1980/81, 1996/97 - 1998/99. Absolutte tall og prosent

		Skolestørrelse (antall elever)					
		0-49	50-99	100-199	200-299	300-399	400>
I alt (= 100 prosent)							
Skoler							
1980/81	3 518	29,6	15,3	19,7	15,2	10,7	9,6
1996/97	3 287	27,3	17,8	23,5	19,1	8,5	3,8
1997/98	3 273	22,3	17,2	24,3	17,3	12,3	6,5
1998/99	3 277	21,8	16,6	24,7	17,2	12,9	6,8
Elever							
1980/81	591 323	4,1	6,6	16,8	22,3	22,0	28,2
1996/97	486 739	4,7	8,8	22,9	31,9	19,5	12,1
1997/98	558 247	3,5	7,4	20,9	25,2	24,7	18,3
1998/99	569 044	3,3	6,9	20,9	24,7	25,4	18,7

Kilde: 1996/97 og 1997/98: KUF, 1980/81 og 1998/99: SSB.